

Anisagama

Via Campasina (bizim Türkiye çiftçi Sendikalarının da üyesi olduğu Dünya çiftçi Örgütü tam çevirisi çiftçilerin Yolu) Gıda Egemenliği konusunda Küresel bir Forum düzenlemek ister. Bunun için çeşitli kuruluşlarla da ittifak yapar.

Dünya Kadın Yürüyüşü, Dünya Balıkçılar birliği, Dünya arkadaşları falan gibi. Ve bu forum için Afrika’da yoksul bir ülke olan Mali seçilir. Aynı zamanda Forumun olduğu Selengue Köyünde bir de Nyeleni diye bir efsane vardır. Efsaneye göre Nyeleni bir kadın çiftçi olup köyü açlıktan kurtarmıştır. Tüm bu nedenlerle “Nyeleni 2007:Gıda Egemenliği Forumu” düzenlenir. Bunun için 80 ülkeden 400 katılımcı Mali’ye gelir. Yerkürenin çiftçileri, balıkçıları, yerel halkları, tarım işçileri, göçebeler, mülteciler, kentli tüketiciler, kadınlar, gençler, çevreciler yani gıda meselesiyle ilgili tüm egemenin karşısında konumlanan ötekiler, yoksullar....

İşte burada anlatılanlar bu forumun hikâyesidir.

Sonunda memlekete döndük. Giderken söylediğim gibi orada gördüğüm, öğrendiğim her şeyi size anlatma heyecanımla döndüm. Öncelikle böylesine deneyimi, eğitimi ve burada yaptıklarımızı orada ifade etme fırsatı tanıyan Yıldız Temurturkan ve Hamiyet Kızılar’ e çok teşekkür etmek istiyorum. Bu toplantıya Dünya Kadın Yürüyüşü Türkiye delegesi olarak katılmamı sağladılar. Sayelerinde bir çok insan tanıdım, çok şey öğrendim. Hemen anlatmaya başlayayım. Abdullah Aysu, Ahmet Bekmen, Erhan Keleşoğlu ve bizim dışımızda gelen iki Türkiyeli delegasyonla beraber yola çıktık. 21 _ubat sabahı İstanbul havaalanında başlayan yolculuk, Fas’ın Kasablanka kentinden aktarmalı olarak devam etti. Fas hükümetinin vize istememesi ve gideceğimiz Mali-Bamoko uçağının kalkışına kadar sekiz saatimiz olması nedeniyle, Kasablanka’yı gezme fırsatımız oldu. Filmlerde gördüğümüz, ikinci dünya savaşı trenlerine benzer bir tanesiyle şehre inerken teneke ev tarlalarından, bol bol üzerleri Fransız tabelalarla kaplı boş fabrikaların arasından ve yol kenarlarında otlayan koyun sürüleriyle kente girdik. İstasyonda, Casa Voyaj yazılı yerde inip, gecekondulu mahallesinin içlerine kadar gittik. Dünyanın ikinci büyük camisini gezdik. Caminin konumu çok stratejikti tabii Afrika kıtasının en batı ucunda, Cebeli Tarık’ın altında, Atlas Okyanusuna kıyısında ve karşısında Amerika kıtası.

Sonra Mali-Bamoko’ya doğru uçtuk. Uçakta bizim dışımızda İspanyol çiftçiler, Faslılar, Cezayirli vs. vardı. Hep birlikte Bamoko havaalanına indik. Hava alanında bulunan tek bilgisayar bozulduğu için vize işlemleri yapılmadan ülkeye girdik. Artık anlayın, nasıl bir yere geldiğimizi. Unutmadan benim ağlamaklı olduğum sarı humma aşısı kartına bakmadılar bile. Gece, saat üçte indiğimiz Bamoko’da, bizi minibüslere bindirdiler. Minibüs dediğime bakmayın, paslı tenekeden yapılmış aracımı birşey. Biz o şeye yaklaşık elli kişi tıkkış pıkkış bindik. Bu pek samimi yolculukla, hiç bilmediğimiz Afrika topraklarında 180 km’lik bir yolculuk yaptık. Yola çıkmadan evvel Mali’lilerin tehditkâr tavırlı, valizleri gösterip “please, Money” i her dilde konuşmaları takdirlikti. “Anlamıyoruz biz, Türkçe konuşuyoruza” karşı az kalsın Türkçe’yi bile sökeceklerdi. Bu bilinmeyene yolculuk, kendini teslim etme, iradeyi sıfırlama, ne olacaksa olsun gibi duygu halleriyle kendimizi uykuya verdik. (Ki benim için çok güç bir durumdu) Arada gözlerimizi açtığımızda arama noktaları gördük, ülkede savaş mı var acaba desek de çok üzerinde durmadan kapanan gözlerimize boyun eğdik.

Sonunda yol bitti ve Selengue kasabasında bir hotele geldik. Kahvaltı hazırıldı. Ekmek ve çay, kaldıysa biraz da reçel. Aklımız başımıza geldi derken ben ve Erhan, Kadın Toplantısına Ahmet ise yatacağımız kulübelerin yapımına giderek, dağıldık.:

İLK GÜN

22 Şubat 2007 Kadın Günü- Saat:13.00

Oditoryum olan Plenary’de kadın toplantısına gittik. Dünya Kadın Yürüyüşü delegesi olan 15 kadın haricinde çiftçi,

balıkçı, göçebe, stklardan gelen kadınlar da vardı. Yaklaşık 50 kişilik toplantıya gecikerek girdik. İstanbul'dan bu yana olan yolun yorgunluğu ile konuya adapte olmaya çalıştık. Her ülkeden rengârenk giyinmiş kadınlar, gıda egemenliği konseptinin kadınlar açısından ve kadınların gıda egemenliği açısından önemine dair görüşlerini özetliyor, deneyimlerini aktarıyorlardı. Sonra yaptığımız işleri özetleyen, Erhan'ın çevirdiği, Sonunda Yaşasın Kadın Dayanışması dediğimiz bir Türkiye delegesi konuşması da oldu. Epey alkış aldık. Tamam şımarıklığı kesip devam edeyim. çiftçi kadınlar, tohumlarının elden gidişinden, balıkçı kadınlar suların kirlenmesinden, yerel kadınların haklarının çok Uluslu _irketlerin gasp edilmesinden, şehirli kadınlar GDO'lu ürünlerin tüketiminin risklerinden bahsettiler. Tüm yorgunluğa rağmen nasıl bir mutluluktan bu anlatamam, yerkürenin çeşitli yerlerinden kadınlar bir aradaydık.

Fransa'dan çiftçi bir kadın: "Gıda egemenliği için burada toplandık. Projemizin temellerini atmak için buradayız. Gıda egemenliği insan hakkından ayrılmaz. Gelire, çevreye saygı lazım. Gıda kaynaklarına ulaşmamız lazım. Geleneksel tarıma karşı savaş sürüyor. çiftçilere karşı savaş sürüyor. En çok da kadınlara karşı sürüyor. Bu durum göçlere, çiftlikleri bırakmaya neden oluyor. Doğu Avrupa'da kadınlar çiftliklerini kaybedip göç ediyorlar. Kuzeyliler, güneyliler hep beraber buradayız. Bu kapitalist dünya ne istiyor? Bir plan var, biz çiftçileri yok etmek istiyorlar. Sanayiye işler halde tutmak için bize ihtiyaçları var. Hep beraber mücadele etmeliyiz. _imdi bir meydan okumamız var. Savaşa başlarken kazanıp kazanamayacağınızı bilemezsiniz. Nasıl bir savaş izleyeceğiz? Bugün bunu konuşmak için toplandık. Gıda sanayini denetleyen hiçbir mekanizma, yasa yok. Bunlara karşı yürütülecek savaş bize umut verecek. Aynı zamanda gerçekçi olmalıyız. Elbette birçok risk var. Gıda egemenliğinin ataerkil bir sistem olmaması için tüm sektörler birleşmeli. çocuklarımıza nasıl anlatacağız? Burada kadın-erkek eşit olduğunu anlatmak için toplandık. Hepimiz gıda egemenliğinin mücadelesini sürdürmeliyiz."

Brezilya'dan bir çiftçi kadın: "Tüm hareketlerin kendilerine ait kültürleri var. Kadınlara toprak ve tohumlarla ilgili haklarını konuşuyoruz. Her insan kendi hayatı üzerinde söz sahibi olup kadınlarda burada kendi yerlerini alırlarsa bu umut gerçekleşebilir. Şu an burada temiz suya ulaşım ile ilgili konuşuyoruz. Su şirketleri özelleştiriliyor. Kuzey su kaynakları konusunda tutumsuz davranıyor."

Güney Afrika'dan bir çiftçi kadın: "Açlık ve yoksulluk ile ilgili bir imaj gerektiğinde kadınlar ve çocuklar öne çıkarılıyor. Bu negatif çıkarmanın nedenini sormak gerekiyor. Neden hep onların omzuna yıkılıyor? Buna karşılık ise kadınlar, açlık ve yoksulluğun çözümünde kadınlar önemli görevler alacaklardır. Kadınlara sorumluluk verildiğinde çözüm yollarını bulacaklardır. Bunları almak bizim elimizde, kimse kimseye hak vermiyor. Kadın yürüyüşünün amaçlarından bir tanesi de buydu. Kaynakların kullanımında kadınların yeri çok önemli ama karar süreçlerinde yoklar. Bu yokluk özellikle toprağın kullanımında daha açığa çıkıyor. Bir kadın olarak erkeğin yardımını olmadan talep edemezsiniz. Erkek çocuğun varsa talep edersin. çünkü biz ataerkil toplumda yaşıyoruz.

Ben şuna inanıyorum ve doğruluğundan da eminim; Gıda egemenliğinde etkin bir rol oynarsak toplumun içinde kadının yeri artar. "

Filipinler'den bir balıkçı kadın: Filipinli kadınlar, su, toprak, tohum gibi kaynaklara ulaşamıyorlar. Ticari tarım, madencilik gibi faaliyetler kıyısız alanları yok ediyor. Yoğun kimyasal kullanan tarım bize zarar veriyor. Kırsal bölgelerden insanlar kopuyorlar, aileler parçalanıyor. Kadınların fuhuşa düşmelerine neden oluyor. Biz iyi fiyatlar istiyoruz. Biz çok uluslu şirketlere karşı çıkıyoruz. Bizim onların geleceklerine karar vermemiz lazım. Dünya Kadın Yürüyüşü, topluluk merkezli insanların kendi gıdalarına ulaşması yönünde baskı uyguluyor. Ayrımcılığa karşı konvansiyonel anlaşmanın bir tarafı olarak daha fazla haklarımızı istiyoruz. Kadınlar gıda egemenliğinin sigortasıdır. çiftçi kadınların güçlerini birleştirmesi gerekir. Tarım alanlarının, su kaynaklarının korunması lazım. Neo liberal uygulamalara karşı birleşmeliyiz.

Kenya'dan bir kadın: Afrika Kadın Yerliler Birliğinden geliyorum. Bir kadın göçebe olarak gıda egemenliğinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Küresel ısınma karşısında da bizi garantiye alıyor. Kadınların yaşamsal rolleri göçebe hayatında da tanınması gerekiyor.

Kadın toplantısının ardından yemeğe gittik. Yemekler konusuna pek girmeyeceğim. Hani diyorsunuz ya yediğiniz içtiğiniz sizin olsun gördüklerinizi, duyduklarınızı anlatın diye, bizim olacak bir yemek yoktu arkadaşlar. Dört kilo vermişim. Yiyebildiğimiz şeyler sınırlıydı, bol muz, kırık pirinçten lapa pirinç, az soğanımsı bir şey, haşlama lahana,

patlıcan ve kerevizle patates arası bir şey. Kendi adıma yemekle çok sorunum yoktur ama toplantılarda efor kaybettiğimizden midir nedir hep çok acıktım. Yemek hadisesi böyleydi, tam yokluk ve açlık hali Afrika'ya uygundu. Kalacak yer ise organizasyon komitesi tarafından inşa edilen köydeki kulübelerdi.

İlk gece herkes yorgun bir şekilde kulübelerimize çekildik. 32 no'lu kulübeyi üç İranlı ile bir İsviçreli kadınla paylaştım. İranlı kadınlardan biri Azeri'ydi ve Türkçe konuşuyordu, üstüne üstlük şehir plancısıydı. Diğer öğretmen, bir diğeri ise çevirmendi. Polin ise bir kent çiftçisi öğretmeni idi. çeviri böyle arkadaşlar, biz de var mı böyle bir meslek bilmiyorum. Her neyse malumunuz İranlı kadın arkadaşlarla yoldaşlığımız pekişti. Karşı komşularımız da MST'li kadınlardı. İranlı kadınların müthiş becerisiyle, takılan cibinliklerin içinde yorgun ama mutlu uyudum. Benim gibi panik atak hastası için şaşılacak bir şeydi ki hiç bilmediğim yerde, hiç bilmediğim insanların arasında bu kadar huzurlu uyuyayım. Sanırım kapitalizm bu hastalığı, panik atağı besliyordu. Hani insan biraz tedirgin olmalı, bu kadar huzurlu olmak da ilginçti. Sonunda anlayacaktım bu huzurun sebebini.

İKİNCİ GÜN

23 Şubat 2007- Saat:08.30- Plenary

Sabah sekiz buçukta plenaryde (oditoryum) bir araya geldik. Artık hepimiz zindeydik. Gerçi erkek arkadaşların kulübe sorunu çözülemediği için geçici konaklamışlardı ve kulübe bulmak gibi bir sorunları vardı. Her neyse ilk olarak Mistica (her sabah olacak olan Mistica bir çeşit temalı gösteriydi) oldu. Mali'li bir şarkıcı kadının, inanılmaz sesiyle Afrika toprakları inledi. Ardından açılışı, bir Amerikalı kadınla bir İranlı kadın birlikte yaptılar. Dakka bir gol bir Bush'a meydan okuyarak başlandı. İranlı kadın Maryam bizim bölge koordinatörümüzdü. Selengue Belediye Başkanı, Mali Ordusundan yetkili, Hükümet yetkilisi, Muhtar derken Organizasyon Komitesi adına Maryam söz aldı.

Maryam: Bundan önce hiç böyle bir hava yaratılmamıştı. Hepimiz mücadele etmenin anlamını bir kez daha anlıyoruz. Süreç içinde bazı bölgelerde bazı hareketler çok kuvvetli oldular ve on yıl önce Gıda Egemenliği kavramını ortaya attılar ve güçlendiler.

Burada inanılmaz bir çeşitlilik var. Hepimiz çiftçiler, balıkçılar, göçebeler, kentli tüketiciler, kadınlar, gençler vs. hükümetlerden bağımsız olarak burada bulunuyoruz. Herkes biliyor ki bu bir siyasal harekettir. Burada beş gün içinde bu çeşitliliği bir programa yansıtacağız.

Maryam'ın arkasından Mali Ulusal Komitesi Adına İbrahima Coulibaly (aynı zamanda Afrika çiftçi Örgütü olan CNOP'un Mali Başkanı) söz aldı.

İbrahima: 20 Aralık'tan itibaren Gıda Egemenliği için burada bir köy inşa eden herkese teşekkür ederiz.

Bir misafir evini terk edip senin evine gelmişse o artık yeni evindedir ve bilin ki evinizdesiniz.

Buraya gelen herkes gösteriyor ki hepimizin ortak yapacağı çok iş var. Bütün bu mücadele Gıda Egemenliğinin kendisidir.

Bugün 1996'da bu kavram ilk ortaya atıldığından bu yana geline nokta görüyoruz. Gıda alanında tek alternatif Gıda Egemenliğidir. Gıda Egemenliği gıdasını üretmeye devam eden küçük çiftçilerin, balıkçıların kendilerini devam ettirebilmesinin tek koşuludur. Özellikle bazı yerlerde yasal önlemler almaya zorladık. Herkes diyor ki Gıda Egemenliği bir slogan değildir bir politik yaklaşımdır. Bütün dünyaya ve çok Uluslu Şirketlere diyoruz ki biz varız.

Aç insanların olduğu yerde başka ideallerden bahsedilemez. Adalet olmadan özgürlük olamaz.

Yaşasın Gıda Egemenliği.

Açılış konuşmalarının ardından beş gün boyunca izlenecek forum prosesi anlatıldı. Buna göre amacımız şuydu; Gıda Egemenliği konusunda kime karşı, niçin savaştığımızı açıklayan bir politik bildirge ile önümüzdeki on yıl boyunca ne yapacağımızı ve bunu kimlerle yapacağımızı tarif eden eylem ajandasını hazırlayacaktık. (Bakmayın bu

kadar iyi özetlediğime, beş gün boyunca sabahtan akşama kadar beynimize işledi hadise. İlk günkü konuşmaları hatırlayınca, bunu anlayana kadar ciddi hendek sorunu çektiğimizi anlıyorum.) Bunun için ilk önce sektörel gruplara ayrılacaktık. Altı tane sektör grubu tarif ediliyordu. 1. Çiftçiler, 2. Balıkçılar, 3. Göçebeler, 4. Yerel Halklar, 5. İşçiler ve 6. Kentli tüketiciler. Sonra yedi tane de tematik konu tarif edildi. 1. İktisadi politikalar ve yerel pazarlar, 2. Yerel bilgi ve Teknoloji, 3. Doğal Kaynaklara erişim, 4. Yerel topluluklar ve toprakların kullanımı, 5. çatışmalar ve afetler, 6. Sosyal haklar ve korunması, 7. Üretim modelleri. Ayrıca üç çıkar grubu tariflenmişti; 1. Kadınlar, 2. Gençler ve 3. çevre. Ayrıca bir de bölge toplantıları olacaktı. 1. Afrika, 2. Batı ve orta Asya, 3. Güney Asya, 4. Güneydoğu ve doğu asya, 5. Kuzey Amerika, 6. Latin Amerika ve 7. Avrupa. Ve tüm bu grupların cevaplaması gereken temel üç sorusu vardı: 1. Neye karşı savaşıyoruz?, 2. Niçin Savaşıyoruz?, 3. Ne yapacağız?

Anlayacağınız üzere biz 400 kişiyi önce altıya (o altının içinde de dil gruplarına göre de dörde), sonra yediye, sonra üçe en sonunda tekrar yedi farklı gruba bölerek bu üç soruyu tartıştırdılar. Düşünebiliyor musunuz demokrasinin nasıl işlediğini. Bu forum prosesine dair bilgilendirmeden sonra bölge toplantılarına ayrıldık.

Bizi Güneydoğu-Doğu Asya bölgesine koymuşlar. Maryam bölge koordinatörümüzdü. Nada ise Lübnan'lı olup teknik koordinatördü. Bu Nada bizi pek yordu ki sormayın.:) Grupta İran'lı göçebeler (5), Azerbeycan'lı göçerler (2), Ermenistan'dan Tüketiciler (2), Lübnan'lılar (4), Filistin'liler (3) ve bir Tacikistan'lı vardı. İkide Gürcistan'lı deniyordu. Kayıptılar. Ama bulundular mı bilmiyorum. Birbirimizle tanıştıktan sonra dörtteki sektörel toplantılara dağıldık.

23 Şubat 2007 – Saat: 16.00-18.00-Sektör Toplantısı - Çiftçiler

Sektör toplantısında biz Türkiyeliler, çevirmen nedeniyle ikiye bölündük. Erhan ve Balıkçı amcamız Balıkçılar toplantısına, Ben, Apo abi ve diğer Türkiyeli arkadaş Bekmen'le çiftçiler toplantısında kaldık. (Bu çeviri, forumcuların deyimiyle yorumcu hadisesi bizde tam bir kriz oldu. Bu detaylara hiç girmiyorum)

Koordinatör: Bu toplantı en büyük sektör toplantısıdır. Bu toplantı önceliklerin neler olması üzerinedir. Diğer toplantılarda da bu sorunları konuşacağız. Önceliklerimizi diğer sektörlerle nasıl buluşturacağız, bunu da konuşacağız. Meksika Köylü Örgütü olarak, Bambara Köylü Örgütü olarak bu tartışmalarda nasıl tavır alacağız? Kolektif bir tartışma olsun istiyoruz. Tartışmanın diğer bir eksenini ise nasıl ittifaklar oluşturabiliriz? Gıda Egemenliğini tüm toplum kesimleri için istiyoruz. Diğer toplumsal kesimlerle diyalog kurmalıyız, cepheyi genişletmeliyiz.

Sri Lanka'dan bir çiftçi: Dokuz delege olarak geldik. Bize göre Gıda Egemenliği için önemli sorun planı, ajandayı kim oluşturacak? Bu planı sistemler, büyük şirketler yaparsa biz sıradan insanlar kendimizi koruyamayacağız. Bu nedenle asıl temel meselemiz gıda egemenliğinden mahrum insanlar için küresel güçler olarak küresel bir eylem ajanda oluşturmamızdır. Kısaca gıda egemenliği için temel mesele halkın, yoksulların bu konuda yönetimi ele almalıdır. Bunun için bir strateji oluşturmaktır. Mücadelemiz yoksullarla yoksulluğu yaratanlar arasındadır.

Venezüella'dan çiftçi: Benim ülkemde gıda egemenliği bir anayasa meselesidir. Venezüella'da hükümet kararıyla anayasalaşmıştır. Ama hala engeller var. Hükümet olmakla iş bitmiyor, çok uluslu şirketlere karşı mücadeleye devam etmek gerekiyor.

çiftçiler böylelikle ilk görüşleri dillendirmeye başladılar. Ve gün bitti.

ÜÇÜNCÜ GÜN

24 Şubat 2007- Saat: 8.30- 3. Tema Toplantısı: Doğal Kaynaklara Erişim

Forumun ikinci günü Plenaryde buluşup, Mistica'dan sonra, bu sefer tematik gruplara dağıldık. Erhan ve Apo abi 1. tematik grupta, biz de Bekmen ile 3. tematik gruba bölündük. 3. Tematik toplantı Togouna adlı salonda yapılıyordu. Koordinatörü Via Campasina'nın Başkanı Endonezyalı Henry idi.

Henry: Endonezya'dan geliyorum. Sizlerle burada olmaktan mutluyum. Asya ve Afrika arasındaki dostluk çok önemli.

Bugün itibariyle halkların kardeşliği için adım atıyoruz. çeşitli kıtalardan gelen yoldaşlarımızla bir işe, neoliberalizme karşı direnmeyi büyütüyoruz. Neoliberalizm, Asya ve Afrika'yı vurmuyor. Avrupa'lı ve Amerika'lı arkadaşlarımızı da vuruyor. Bugünkü toplantının konusu olan doğal kaynaklara, toprağa, tohuma, suya erişim çok önemli. çeşitli sektörler için gündemin en önemli maddesini oluşturuyor. Yeni bir su kültürü, toprak kültürü için çok önemli. Neoliberalizme, kolonyalizme karşı balıkçılar, çiftçiler, yerel halklar olarak doğal kaynaklara erişebilmeliyiz.

Topraklarında ekim yapan insanlar şu anda aç durumdadır. Güney Asya ülkelerinde tarım işçileri kesinlikle yeterli gıdaya ulaşamıyorlar. Bu balık sektörü için de geçerli. Özellikle 1995 yılındaki Neo liberal politikaların etkisiyle aç insanların sayısı artıyor. Dünyanın % 20'si açlık sınırının altında yaşıyor. Daha fazla artık değer üretmek için. IMF, DB gibi kurumlar, çok uluslu şirketlerin güdümünde çalışıyorlar. Bugün ne için mücadele ediyoruz? Halkların tarihsel, geleneksel haklarını savunmak için, kendi topluluk sistemlerini devam ettirmek için vs.

Bunun için üç soru etrafında konuşacağız.

1.Halklara, yerel topluluklara, kaynaklarıyla ilgili karar vermedeki haklarını nasıl yasallaştırırız? Nasıl tanınır hale getirir, nasıl gündem yaparız?

2. Halkların, çeşitli doğal kaynaklara, toprağa, tohuma, suya erişimini nasıl koruruz?

3. çiftçilerin, balıkçıların, göçebelerin, kadınların vs. haklarını ve önceliklerini ele alan tarım ve su reformlarını nasıl inşa ederiz?

Henry yoldaşın bu konuşması üzerine herkes söz almaya başladı.

Sri Lanka'dan bir balıkçı: Balıkçılar kendi yerellerindeki haklarını kaybediyorlar. Bütün Afrika ülkelerinde. Latin Amerika ülkelerinde. Bu ülkelerdeki bütün balık alanları özelleştiriliyor. Suya erişimleri de engelleniyor. Özellikle küçük balıkçıların hakları engelleniyor.

Hindistan çiftçi Kadınlar Derneği Başkanı: En önemli noktamız kadınları güçlü kılmak. Amacımız doğal kaynakların erişimini ve adil bir bölüşümü sağlamak. Eskiden bu kaynaklar halka aitti ve halklar bu açıdan rahattı. Özelleştirmeye bağlı olarak bu haklarımız elimizden alındı. İnsanlarımız topraklarını kaybediyor. Özelleştirmeye bağlı olarak bu kaynaklar zenginlere ait oldu.

Via Campasina Avrupa Koordinatörü Paul, (İspanyol çiftçi):Şu anda ne yapmak istediğimizi öne çıkarıyoruz. Vizyonumuz nedir? Avrupa'dan benim izlenimim yerel kontrolün çok önemli olduğudur. Bunun yerel bir perspektiften olması şart. Doğal kaynaklar şu an piyasa planlamasına turizm, golf, baraja gidiyor. Doğal kaynaklarımız üzerindeki hakimiyetimizi kaybediyoruz. Yerel demokrasi bunları yönetmeli.

Bir katılımcı: Ekonomik, sosyal erkek egemenliğine karşı mücadele ediyoruz. Mücadele ettiğimiz şeyde hepimizin hakları var. İnsanların kendilerini doğru düzgün besleyebilmesi temel insan hakkıdır.

Hindistan'dan bir katılımcı: Bir yerli komitenin üyesiyim. Hindistan'daki en kalabalık topluluktur. Hükümetle toprak üzerine mücadele ediyoruz. Toprak sahipleri mülkiyetlerini genişletince su kaynaklarına erişimimizi kaybettik. Güneydoğu Asya ülkelerinde 50 milyona yakın insan toprak ve suya erişim konusunda zorluk çekiyor. Hindistan'daki mücadeleyle dayanışma göstermenizi rica ediyorum.

Küba: Bizim için mücadele bağımsızlık mücadelesidir. Gerçek ve tam bağımsızlıktan bahsediyoruz. Politik ve ekonomik bir bağımsızlık. Bunun içinde siyasi iktidara sahip olmanız gerekiyor. 49 yıldır bu politikalar Küba'da uygulanıyor. Doğal kaynaklarla ilgili uygulamalardan basit bir örnek vereceğim. Toprak, toprağı işleyene verildi. Bir toplumsal misyon olarak. Küba hükümeti gıda hakkına saygı duymaktadır. Bütün doğal kaynaklar halkın arasında eşit olarak paylaşılmalıdır. Eğitim hakkı, sağlık hakkı sağlanmalıdır.

Venezüella: Via Campasina üyesiyim. Haklarımıza ulaşmak için Kübalı yoldaşımın dediği gibi mücadele etmeliyiz. Bizim ülkemizde doğal kaynaklarımız yıllardır halkın hakimiyetinde değildi. Yeni düzenlemeler, yasalarla bu

kaynaklar yeniden halkın eline geçiyor.

Guatemala: Benim ülkemde 20 bin çiftçi yerinden edildi ve doğal kaynaklara erişim engellendi. çok uluslu şirketlere karşı mücadele ediyoruz. Halkın, yerel halkın fikirleri hiç dikkate alınmıyor. Tarım yasasının değişmesi için ulus düzeyinde mücadele ediyoruz. çocuklarımız için daha iyi bir gelecek kurmak için mücadele ediyoruz. Latin Amerika'daki mücadele hepimizin.

Globalize the struggleGlobaliz hope

Mali'den bir balıkçı: Mali'li balıkçılar, bizler için en büyük problem bu gördüğünüz barajın kurulması olmuştur. Bize sormadan, bizle iletişime geçmeden barajı yaptılar.

Hint'li bir çiftçi: _irketlerin genetik çalışmalarına karşı mücadele ediyoruz. Ve biyolojik çeşitliliğin korunması için Monsanto'ya karşı mücadele ediyoruz.

Filistin'den bir katılımcı: “94'den bu yana İsrail'in yaptıkları sürüyor. Son beş yıldır İsrail, Filistin'deki tüm tarım topraklarının % 85'ini, su kaynaklarını kontrolü altına aldı. Bizim için durum zorlaştı. Utanç duvarı bütün şehri ikiye böldü. Tüm topraklar ve köyler arasında kontrol noktaları oluşturuldu. çiftçilerin insan hakları için mücadele ediyoruz. Ürünlerimizi gerek yerel gerekse de yurtdışında Pazar, kaynak bulmak için mücadele ediyoruz. İşsizliğe karşı mücadele ediyoruz. % 65 oranında işsizlik var. İsrail askerlerinin köylüleri öldürmesine karşı mücadele ediyoruz..... En son olarak özgür bir Filistin için mücadele ediyoruz.”

Ben de söz aldım. Ve Türkiye'de, Bursa'da doğal kaynakların özelleştirilmesi, satılması sürecinden bahsettik. Bir Su Yasası hazırlığı içinde oluşumuzu aktardık. Sonra öğle yemeğine gittik. Aklımıza neden sadece su konusunda bir atölye çalışması yapmıyoruz geldi. Öğlen arasında Erhan'la gidip, sekreteryaya ile konuştuk. Ve yarına yani 25 _ubat 2007'de öğlen arasında 14.30 ile 16.00 arasına bizim talebimiz üzerine bir Su Workshop'u konuldu. Focus'dan Mary Ann, bize, bu workshop'un örgütlenmesinde yardımcı oldu. Erhan, ben ve Mary Ann su toplantısı için çalışmaya başladık. Bu, su konusunda çalışma yapanların deneyim, bilgi paylaşımını yapacakları bir workshop olacaktı. (Bunca toplantının içinde bir toplantıda biz örgütlüyorduk, yetmediydi sanki. Ama dert olunca ve bizim derdimiz vardı)

24 Şubat 2007-Saat: 14.30-Kadın Toplantısı

Mali'nin kışından bahara geçişini yaşıyormuşuz ama öğlen bir ile dört arasını tatil etmişlerdi ki çok sıcaktı. Ama bu zaman dilimi de pek boş kalmıyordu. Zaman azlığı nedeniyle çıkar grupları bu arada toplanıyordu. Dünya Kadın Yürüyüşü'nün koordinatörü Miriam Brezilya'dandı. Tabii ki mevzuya, MST'li kadınların hakimdi. Miriam, toplantının amacının Dünya Kadın Yürüyüşünün gıda egemenliği alanındaki eylem programını oluşturmak olarak özetledi.

Hintli Kadın: Önce tarihimizi anlatmak istiyorum. Dünya Kadın Yürüyüşü bir feminist harekettir. İki önemli hareket noktası vardı, birincisi tarımda kadınların yoksullaşması diğeri de kadın üzerine olan şiddet. Dünya Kadın Yürüyüşü demokratik olarak işledi. Önce Kanada'da yürüyüş başladı. İki günde Newyork'ta 100 ülkeden insanın katılımıyla büyük bir etkinlik oldu. İki konuda talepler konuldu; yoksullaşma ve kadına yönelik şiddetin son bulması. IMF ve DB Başkanlarına taleplerini iletiler. Ve bunlar ki kadınları dinlediler. Bütün bu politikaların, küreselleşme politikaları'nın kadınları nasıl ezdiğini dinlediler.

Bu hareketin en önemlisi umut ve enerji yaymasıydı. Böylesi bir uluslararası örgütlenmeye gitmek yeni bir şeydi. Dünya Kadın Yürüyüşü uluslararası bir platform oldu. Kendi açımdan söyleyebilirim ki insanların kendi köylerindeki mücadeleleri diğer ülkelerde de benzer şekilde oluyor. Bunu görmek insana dünyayı değiştirmek için güç veriyor. Birçok ülkede kadın yürüyüşü yasaları değiştirdi. Kadınların yürüyüş içindeki talepleri genişledi. Temel haklar, su, toprak, eğitim, barış gibi talepler ortaya konuldu. Bu hareket 2000'de 100 ülkenin katılımıyla gerçekleşti. _u an 161 tane ülke var bu feminist hareketin 81 ülkede ulusal komitesi var. Bu her ülkenin siyasal, sosyal, kültürel bağamlarına göre kendini örgütlemek zorunda. 2000'den bu yana İnsanlık için Küresel şartı, Barış, Adalet, Kardeşlik, Özgürlük şartlarını oluşturuyoruz. Bu şartları oluştururken t"

"uuml;m ülkeleri sürece kattık. 2005'de Sao Poula'dan başlayan Burkina Faso biten yürüyüşü gerçekleştirdik. Burkina Faso'da İki burs verdik. Biri lisans diğeri yüksek lisans düzeyinde. Kadının medyadaki konumunu güçlendirmek için

alışmalar yapıldı. Her ülkede şart çerçevesinde müzakere ve diyalog zemini oluşturuldu. Hindistan’da 6 ayrı toplantı yapıldı. Filipinlerden aldık şartı ve Pakistan’a kadar yürüdük. O bölgedeki siyasal farklılaşmayı biliyorsunuz. Bu bölünmeye meydan okuduk.

Kadınların taban örgütlenmesi, balıkçıların, çiftçilerin, işçilerin içinde örgütlenmesi ve onların daha iyi bir dünya için umutlarını besliyoruz. Ve bunun nasıl bir enerji yarattığını görüyoruz.

Miriam Nobre: Gelecekte neler yapacağız? Dünya Kadın Yürüyüşünün gelecekteki hedefleri, çalışma alanları özetle dört başlıktadır.

1. Kadına yönelik şiddet
2. Barış ve antimilitirilizasyon
3. İşsizlik, kadınların iş hakları
4. evre ve gıda egemenliği

Kadınların kaynaklara erişim hakkını savunacağız. Çünkü suyun kalitesi çok önemli. Ve bugün tohumlar da zelleştiriliyor. Doğanın ticarileşmesine karşı ıkıyoruz. Bu nedenlerle Dünya Kadın Yürüyüşü olarak Nyeleni’nin organize edilmesine katıldık. Önümüzdeki dönemi siyasal önerilerle somutlamamız gerekiyor.

Kadın katılımcı: Gıdanın hazırlanmasındaki kadının rolünü unutmamak gerekiyor. Kadınların bu anlamıyla toplumsal hareketlere katılımları ve gıda egemenliği için mücadele etmeleri çok önemli. Özel olarak da şiddete, ayrımcılığa uğramaları konusunda mücadele etmeleri gerekiyor.

Tohum, bilgi alanında kadınların yerini yadsımamak gerekiyor. Kadınların çok tartışması gerekiyor. Bölgesel toplantılara ihtiyaç var. Kadınlara soruyoruz gençken nasıldı ve nasıl değişime uğrandı diye. Geçmişte nasıl savaşıyorlardı şimdi nasıl savaşacağız? Kadınlar olarak yerimizi iyi tanımlayıp yürüyüşe geçmemiz gerekiyor.

24 şubat 2007 Saat: 16.00 – 3. Tema Toplantısı

Öğlen arasından sonra tekrar tema toplantılarına dönmemiz gerekiyordu ama Mali Devlet Başkanı aramızdaydı. Trenlerle karşıladık. Bu karşılamayı ancak fotoğraflar anlatabilir.

DÖRDÜNCÜ GÜN

25 şubat 2007 saat: 08.30 - 3. Tema Toplantısı

Sabah Mistica’dan sonra tekrar toplantılarımıza dağıldık. Bu sefer Erhan ile 3. tema toplantısındaydık. Yaklaşık 70 kişilik grubumuz, dil gruplarına göre bölündü. İngilizce, Fransızca, İşpanyolca ve Bambaraca. İngilizce iki gruba bölündü böylelikle onarlı gruplar halindeydik. Ve dünkü üç soru çerçevesinde müzakereler başladı.

Hindistan: Yerli halklarla toplantılar yaptık. Hkmetler, yerli halkların tüm haklarını alıyor. Mesela meralar, yerli halkların zilliyetliğindeyken, şimdi hkmete oradan da çok uluslu şirketlere geçiyor. Bunun için yerli halkların haklarını meşrulaştırmalıyız.

Katılımcı: Toprağımız var ama ona sahip değiliz. Çünkü işletemiyoruz. Toplulukları eğitmemiz gerekiyor.

Bangladeş’li bir ifti: Halkların toprakları işgal etme hakları var. Hatta yasalarda bulunuyor ama yerel halklar bunu bilmiyorlar. Bu mücadelenin bir parçası yapılmalı. Halklara haklarını anlatmalıyız. Mülkiyet hakları yok ama geleneksel hakları var. Yerel topluluklar der ki topraktan geldik toprağa gideceğiz. Bunun için kağıt parçasına ihtiyaç duymazlar. Bir geleneksel süreci nasıl kağıt altına alırız.

Malili: Sorunun çok çeşitli düzeyi var. Daha önce topluluklar arası mücadele vardı. Bu kırıldı. Mesela çok geniş topraklarımız var ama suyumuz yok. Mali’de göçerlerle köylüler arasında çatışma var. Bu nasıl çözülür?

Hintli: Toprak sorunu normal bir sorun değildir. Eylem, birlik, adanmışlık gerekir. Toprakların işlenmesi için çok fazla emeğe ihtiyaç var. Bizim ilk talebimiz topraktır. İkincisi topraklarımızı işlemektir. Üçüncüsü ise ürünlerimizi pazarlamaktır. Topraklar ancak ve ancak onu işleyenler tarafında sahip olunmalıdır.

Macaristanlı: Macaristan’da topluluk hakları vardı. _imdi herkes bireysel olarak sahip olmaya çalışıyor.

Zimbabweli: Benim kredi alma şansım yok. çünkü topraklarım küçük. Yani toprağımız var ama mutlu değiliz. Bizim üretimimizi arttırmamız lazım. Topraklar bizim ama işletemiyoruz.

Filipinli: Kime karşı mı savaşıyoruz? çok uluslu şirketlere karşı, orduya karşı savaşıyoruz.

Hintli kadın: Yerel hükümetlere de karşı savaşıyoruz. Yönetenlere karşı bizim savaşımız.

Hintli diğer bir kadın: Dünya Ticaret Örgütüne karşı da savaşıyoruz. Doğal kaynaklarımızı kendi yöntemlerimizle korumalıyız.

Tanzanya: Biz kanunları bilmiyoruz. Bir çok noktada bununla karşılaşyoruz. çok cahiliz. Politikalar konusunda çok insan yanılıyor. Sömürge zamanından kalma yasalarla bizi yönetiyorlar. Bizim isteklerimiz doğrultusunda bu kanunların değişmesi için çalışmalıyız. çocukları, gençleri eğitmeliyiz.

Bangladeş: Bence düşmanımız Kapitalizm, neo liberalizm. Her şey belli bazı ülkelerde kapitalizm, bazısında neo liberalizm bazısında emperyalizm.

Katılımcı: yerel karar alma süreçlerinde temsil edilmiyoruz.

Hollandalı: Somut öneriler yapmamız lazım. Mesela Hindistan’da yaptığımız gibi, GDO’lu tarlaları yaktığımız gibi somut eylemler konuşmalıyız. _imdi nasıl eylemler yapmalıyız? Ve nasıl başarmalıyız? İttifaklarımız kimler olur?

Hintli kadın: Biz kendi yerelimizde tohum bankası yapıyoruz.

Hintli: Hareketi hem yerelleştirmemiz hem de küreselleştirmemiz gerekiyor.

Malili: Gen merkezi yapıyoruz. Tohum bankası yapıyoruz. Bunların hepsi çözümün bir parçasıdır. Kendi tohumlarımız olursa daha güçlü oluruz.

Zimbabweli: En kötü zamanımızda dahi GDO’nun ülkemize girmesine izin vermedik. Test laboratuvarları oluşturduk.

Hintli: Tarım ve su reformunu nasıl inşa ederiz?

Katılımcı kadın: Kamuoyu ve çiftçiler üzerinde farkındalık yaratmamız lazım. _ehir hareketleri yaratmamız lazım. Onların, çok uluslu şirketlerin, ürettiklerini tüketmezsek ölürlər.

Zimbabweli: Görebildiğimiz düşman esas düşmandır. Hükümetlere karşı savaşmamız gerekiyor.

Filipinli bir kadın: Buna katılmıyorum. Göremediklerimize de karşı savaşmalıyız. IMF, DB gibi kuruluşlar bunların arka planını hazırlıyor.

Ugandalı: Burada olmaktan çok mutluyum. bir şeyler yapmak istiyorum. Gıda egemenliği için demokratik bir hükümet talep ediyorum. Hükümetle konuşabilirim ama çok uluslu şirketlerle konuşamam. Meclise girip baskı kurmalıyız.

25 Şubat’ın sabah oturumu böyle bitti.

25 Şubat 2007 – Saat: 14.30-16.00 – Su Toplantısı

Bir önceki gün Türkiyeli delegasyonun girişimi ve Mary Ann'in yardımıyla düzenlenen Su toplantısı Azaward toplantı salonunda gerçekleşti. Hayatımda ilk defa uluslararası bir toplantıyı modere ettim. çok korktuğumu itiraf etmeliyim. _imdi ne yapacağım diye laflar aklımdan bol bol geçti. Allahtan Türkçe bilmiyorlar, bilenlere rezil olsak da çok sorun değil dedim. Nasıl olsa Bekmen doğru tercüme eder. Toplantımızın amacını anlatarak başladık. Dünya üzerindeki su konusunda çok uluslu şirketlere karşı mücadele eden yerel toplulukların bilgi, deneyim aktarımını sağlamak üzere toplandığımızı belirttik. Bir tanışma faslından sonra ilk sözü Coca Cola'ya karşı mücadele eden ünlü Hindistan Delhi'deki su mücadelesini dinlemek üzere Afsar'a verdik.

Afsar: Hükümetin 2002'deki su siyasından sonra sorunlar başladı. Suyu bir ticari meta haline getiren bu siyasa sonucunda içme ve sulama sularını Coca Cola çeker hale geldi. Cola, 100 litre için 1 Rubi ödüyordu. 40 Rubi ise 1 dolardır